

3.2.3 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการแปลภาพพจน์ของ เค.จี.แอล. บาร์นเวลด์ (1980) ปีเตอร์ นิวมาร์ค (1981) เมอร์เรย์ โนว์เลส และโรซามุนด์ มูน (2006) วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2540) มณีรัตน์ สวัสดิวัฒน์ ณ อรุรยา (2548) และสัญณี สายบัว (2542) เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ภาพพจน์ของนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษในรายวิชาหลักการแปล 1 และหลักการแปล 2

3.2.4 ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการแปลภาพพจน์ของ ณิชพร เดชะ (2549) ณิชวรรณ อนุศาสนนันท์ (2544) ศิริพรรณ สุวรรณาลัย (2546) ศิริจันทร์ ชันดี (2546) ศุภกาญจน์ ผาทอง (2544) ศุภกาญจน์ ผาทอง (2550) และอาร์มภ์ เอี่ยมละออ (2552)

3.3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยได้แก่นักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาหลักการแปล 1 และหลักการแปล 2 ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 80 คน

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบฝึกหัดและข้อสอบในรายวิชาหลักการแปล 1 และหลักการแปล 2 ในปีการศึกษา 2554

3.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลการแปลภาพพจน์จากแบบฝึกหัดและข้อสอบของนักศึกษาในรายวิชาหลักการแปล 1 และหลักการแปล 2 ในปีการศึกษา 2554

3.3.4 การแบ่งประเภทข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทตัวอย่างภาพพจน์ที่พบในแบบฝึกหัดและข้อสอบของนักศึกษาในรายวิชาหลักการแปล 1 และหลักการแปล 2 โดยยึดตามค่านิยมและการแบ่งประเภทของเมอร์เรย์ โนว์เลส และโรซามุนด์ มูน (Murray Knowles and Rosamund Moon) (2006) พบว่ามีภาพพจน์ทั้งหมด 5 ประเภท ดังนี้

1) อุปมา (simile) การเปรียบเทียบที่ชัดเจน โดยมีการใช้คำต่างๆ คือ “like” หรือ “as” หรือคำอื่นๆ ที่มีความหมายว่า “เหมือน” หรือ “คล้าย” เป็นการบ่งบอก

2) อุปลักษณ์ (metaphor) คือ ภาษาที่มีความหมายไม่เป็นไปตามตัวอักษร โดยมีความเกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบหรือลักษณะเฉพาะ ซึ่งถ้าหากตีความตามตัวอักษรแล้วจะไม่มี

ความหมาย เป็นไปไม่ได้ หรือไม่เป็นความจริง การเปรียบเทียบของอุปลักษณ์นี้จะมีคความหมายที่บอกเป็นนัย ซึ่งภาพพจน์ประเภทอุปลักษณ์นี้จะเป็นการเปรียบเทียบโดยใช้ Verb to be เช่น คำว่า “am” “is” “are” “was” “were” เป็นการบ่งบอก

3) บุคลาธิษฐาน (personification) คือ การทำให้สิ่งที่ไม่มีชีวิตมีคุณสมบัติของมนุษย์ หรือสามารถทำกริยาอาการได้เหมือนมนุษย์หรือสิ่งมีชีวิต

4) นามนัย (metonymy) คือ ภาษาที่มีความหมายไม่เป็นไปตามตัวอักษร ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกับส่วนทั้งหมด คำที่มีความหมายว่าส่วนหนึ่งของบางสิ่งถูกใช้เพื่อหมายถึงส่วนทั้งหมด หรือส่วนทั้งหมดถูกใช้เพื่อหมายถึงบางสิ่งที่มีความเกี่ยวข้อง

5) อุปลักษณ์สามัญ (Conventional metaphor) คือ อุปลักษณ์ที่มักพบอยู่เป็นประจำในการใช้เพื่อหมายถึงบางสิ่งโดยเฉพาะ ซึ่งอุปลักษณ์ชนิดนี้ถูกทำให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบภาษาดังนั้นคนส่วนใหญ่จึงไม่ค่อยได้สังเกตหรือคิดว่าอุปลักษณ์ประเภทนี้เป็นอุปลักษณ์เมื่อได้พบเห็น ซึ่งอุปลักษณ์ประเภทนี้สามารถแบ่งออกเป็นสองประเภทหลักๆ คือ ส่วนวนและสุภายิต

ในส่วนของการวิเคราะห์ภาพพจน์ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โดยใช้สื่อเปรียบเทียบ (vehicle) เป็นตัวตั้งในการแบ่งเป็นประเภทย่อยตามการแบ่งประเด็นทางวัฒนธรรมสำหรับการแปลของยูจีน ไนดา (Eugene Nida, 1964: 90-100) 4 ประเภท คือ

1) วัฒนธรรมทางนิเวศวิทยา (Ecological culture) ได้แก่ สัตว์ พืช ภูมิศาสตร์ และฤดูกาล

2) วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material culture) ได้แก่ กลุ่มเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ อาหาร สถานที่ และเครื่องแต่งกายหรือเครื่องประดับ

3) วัฒนธรรมทางสังคม (Social culture) ได้แก่ กีฬาหรือเกม พฤติกรรมของมนุษย์หรืออาชีพ และบุคคลที่มีชื่อเสียง

4) วัฒนธรรมทางศาสนา (Religious culture) ได้แก่ บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์

3.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากขั้นตอนการเก็บรวบรวมและแยกประเภทข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์วิธีการแปลที่นักศึกษาในรายวิชาหลักการแปล 1 และหลักการแปล 2 ใช้ ดังต่อไปนี้

1. การแปลโดยใช้ภาพพจน์

1.1 การแปลเป็นภาพพจน์ประเภทเดียวกับต้นฉบับ คือ วิธีการแปลภาพพจน์ในฉบับแปลให้เป็นภาพพจน์ประเภทเดียวกับภาพพจน์ที่ใช้ในต้นฉบับ เช่น ถ้าในต้นฉบับเป็นการเปรียบเทียบด้วยอุปลักษณ์ ในฉบับแปลก็เป็นการเปรียบเทียบด้วยอุปลักษณ์เช่นเดียวกัน

1.2 การแปลเป็นภาพพจน์ประเภทอื่น คือ วิธีการแปลภาพพจน์ในฉบับแปลให้เป็นภาพพจน์ประเภทอื่นที่ไม่ตรงกับภาพพจน์ที่ใช้ในต้นฉบับ เช่น ถ้าในต้นฉบับเป็นการเปรียบเทียบด้วยอุปลักษณ์ แต่ในฉบับแปลกลับเป็นการเปรียบเทียบด้วยอุปมาแทน

2. การแปลโดยไม่ใช้ภาพพจน์ คือ วิธีการแปลภาพพจน์ในฉบับแปลด้วยภาษาธรรมดาที่เป็นการแปลเชิงอธิบายหรือตีความจากภาพพจน์ที่ปรากฏอยู่ในต้นฉบับ

3. การแปลโดยใช้สำนวนไทย คือ การใช้สำนวนในภาษาไทยที่เป็นที่รู้จักดี และมีความหมายเทียบเคียงกับภาพพจน์ที่อยู่ในต้นฉบับได้ แต่สำนวนเหล่านี้ไม่ได้เป็นการเปรียบเทียบหรือใช้ภาพพจน์เช่นเดียวกับในต้นฉบับ

3.3.6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์มาสรุป และอภิปรายผลการศึกษากลวิธีการแปลภาพพจน์ของนักศึกษาในรายวิชาหลักการแปล 1 และหลักการแปล 2 ว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใช้กลวิธีการแปลชนิดใดในการแปลภาพพจน์จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ รวมทั้งเพื่อวิเคราะห์ระดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ด้านภาษาไทย และด้านการแปล รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

ในบทที่ 4 จะเป็นการแสดงตัวอย่างของข้อมูลการศึกษาภาพพจน์ที่อยู่ในแบบฝึกหัดและข้อสอบในรายวิชาหลักการแปล 1 และหลักการแปล 2 ในปีการศึกษา 2554 โดยแบ่งแยกตามประเภทของภาพพจน์